

Je potřeba dnes měnit Rámcový vzdělávací program pro základní školy?

RVPéčka nejsou knihy, které bych si bral před spaním na lůžko, nicméně dovolím si usuzovat, že po letech zkušeností jistě co měnit je. Velezávažný bude ale směr, jímž se změny budou ubírat!!! Pokud by – například! – nereagovaly na vývoj oborů a na (různými výzkumy) zjištěné poznatky psychologie, mezních disciplín (kognitivních neurověd apod.) či didaktiky, nýbrž se vezly jen na vlně nechuti k jisté kurikulární svobodě a tedy i vlně touhy po návratu jednotné školy (vč. prefabrikovaných metodik), měl bych z nich pramalou radost.

Takové – řekněme – „konzervativní“ tendence jsou (nepřekvapivě) patrné v myšlení laiků, praktiků i v akademické pedagogice. Pod tenhle kotlík se, věru, přikládá z různých stran.

Ještě jednu poznámku. Coby autor průřezového tématu „osobnostní a sociální výchova“ bych pár věcí zejm. ve struktuře témat, změnil. Ale ne z gruntu. Jenže „průřezy“ mají údajně z RVP zmizet, takže připravenou změnu nechávám ležet v šuplíku.

K čemu má kurikulum v systému sloužit?

Ne zcela k otázce, jak stojí a leží. Trochu ji pootočím: K čemu má sloužit kurikulární dokument? A ještě jedna otočka: Vzhledem k tomu, co zatím proniklo o chystané revizi RVP na veřejnost, chci spíše poznamenat, k čemu by dokument sloužit neměl. Neměl by sloužit jako metodická příručka naplněná „vzory“, příklady, ukázkami. Kantoři – doufám a věřím – nejsou neumětelové, kterým je potřeba naservírovat čísi (čí vlastně?) představu o formulacích cílů a „správných“ metodách vyučování či hodnocení už v základním dokumentu. *Asi se nedokážu zbavit určitého způsobu didaktického myšlení: Rámcový dokument by měl definovat základní „fázónu“ absolventa vzdělání a obsahové rámce. A to dělá použitelně už v současné podobě.*

Jak se má změnit, aby to pomáhalo učení dětí?

Myslím, že „pomáhat učení dětí“ (vezmu-li „učení“ psychologický terminus technicus) není prvořadou věcí základního dokumentu, nýbrž je to věcí kroků, činností, které na něj navazují a lidí, kteří z něj vycházejí. Nicméně, vše navazující nemůže nebýt ovlivněno základním pojetím kurikula. Stručně řečeno: pokud budeme mít kurikulum orientované na poznatky, budou „návaznosti“ jiné, než když budeme mít kurikulum směřující k žákovi a životním situacím.

Co by mělo v RVP zůstat zachováno v současné podobě? A proč?

Ponechal bych kompetenční pojetí vzdělání. Bez ohledu na to, že jsem kvůli němu zažil v akademických kruzích skoro až hysterické výlevy. Jakože kompetence rovná se „špatně“, neboť výslunné nivy vzdělanosti nespočívají v „nějaké kompetentnosti“, ale hlavně znalostech (jasně, tohle říkám zjednodušeně, ale dopřejte mi to, prosím). Pokud jsem dobře studoval, pak si troufnu konstatovat, že vyústění kompetenčního pojetí vzdělání je ve schopnosti rozmanitě jednat na základě znalostí, myšlení, ale i pocitů, tělové zkušenosti,

kreativity a morálky ... Učitelé na školeních či studenti na fakultách žehravají, že jim není poskytováno vzdělání náležitě praktické. Věřím ale, že – vice versa – sami nemají nic proti tomu, aby i oni poskytovali svým svěřencům vzdělání umožňující skutečně co nejlépe jednat.

Jiná věc je, že v onom tajném dokumentu o revizi RVP uniknuvším mezi lid, se kompetence stáčejí poněkud k tzv. gramotnostem. Nechci se pouštět do výkladů (ačkoliv je to svůdné, napsal jsem si o vztahu kompetencí a gramotností docela i článek), tudíž jen podotknu, že ani tady by se školy nevyhnuly podobným typům výstupů, jaké požadují kompetence (neboť gramotnost činí smysluplnou její funkčnost, tedy použitelnost).

Co je potřeba, aby po revizi následovalo?

Dobrá otázka. Co bude „po tom“, bude stejně důležité, jako co bude „v tom“ (roz. v novém dokumentu). Odpověď (z mé strany) bude ale obehnaná deska. Potřeba bude: - Lidi, kteří budou s to vše dobře, ale opravdu dobře vysvětlovat veškeré, ale opravdu veškeré veřejnosti. - Peníze na ono vysvětlování a přesvědčování. - Podpora kantorů při práci s revidovaným kurikulem, vč. školení (byť jich má kdekdo plné zuby) vedených lidmi, kteří tomu fakt rozumějí (vyhnul bych se rychlokvašeným a agenturním vše-lektorům, kteří „vyseknou“ na požádání jakékoliv téma). Co bude potom, to je opravdu pole stejně závažné jako plné otazníků ...

J. V., FFUK, DAMU, květen 17